

حق ← یعنی چیزهایی که یک انسان به دلیل مقام انسانی خود شایستگی داشتن آنها را دارد.

مهم‌ترین حق انسان‌ها ← حق حیات یا زندگی است.

چند نمونه از حقوق فرد در خانه و خانواده:

الف- حق داشتن نام، نام خانوادگی و شناسنامه

ب- حق برخورداری از محبت والدین

ج- حق تحصیل

چند نمونه از حقوق فرد در مدرسه:

الف- فرق نگذاشتن بین دانش‌آموزان

ب- تمسخر و تنبیه بدنی نکردن دانش‌آموزان

ج- بیان مسائل و مشکلات دانش‌آموزان به صورت محترمانه و مؤدبانه

چند نمونه از حقوق فرد در کشور:

الف- داشتن محیط زندگی سالم و تمیز

ب- داشتن امنیت در کشور

ج- داشتن خدمات مناسب پزشکی و بهداشتی

ما در روابطی که با دیگران برقرار می‌کنیم، دارای حقوق متقابل هستیم.

همراه با هر حق، مسئولیت‌ها و تکالیفی وجود دارد.

مسئولیت یعنی وظایفی که هریک از ما به عهده داریم و انتظار می‌رود آنها را انجام دهیم.

افراد در نقش‌های مختلف، مسئولیت‌های مختلفی دارند.

مسئولیت هر فرد در برابر:

۱- خدا

۲- خودش

۳- دیگران (اعضای جامعه، معلم، همکلاسی و خانواده)

۴- محیط زندگی و عالم آفرینش

هیچ‌یک از ما در استفاده از حقوق خود، آزادی مطلق و بی‌قید و شرط نداریم.

تا آن‌جا می‌توانیم حق خود را اعمال کنیم که مغایر قانون نباشد.

دو دلیل به وجود آمدن قانون و مقررات:

الف- حفظ حقوق افراد

ب- برقراری نظم و امنیت

فواید ایجاد نظم و امنیت:

الف- به نفع دیگران است.

ب- به نوعی احترام به حقوق دیگران است.

ج- از هرج و مرج جلوگیری می‌کند.

پیامدهای عدم رعایت قانون و مقررات در جامعه:

الف- برهم زدن نظم و امنیت اجتماعی (هرج و مرج)

ب- پایمال شدن حقوق افراد

مهم‌ترین قانون هر کشور قانون اساسی آن کشور است.

مقررات در یک جامعه به چند صورت است:

الف- گاهی به صورت دستورات مذهبی و اخلاقی است.

ب- گاهی گروه‌های اجتماعی به صورت توافق یا عادت و رسم از یک سری مقررات پیروی می‌کنند.

ج- گاهی مقررات به وسیله‌ی یک نهاد دارای صلاحیت تصویب می‌شود.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران:

الف- اعضای مجلس خبرگان قانون اساسی را با ۱۷۷ اصل نوشتند.

ب- مردم ۱۱ و ۱۲ آذر ۱۳۵۸ به آن رأی آری یا مثبت دادند.

قوه‌ی مقننه:

وظیفه‌اش تهیه و تصویب قانون است.

۲ بخش دارد: الف- مجلس شورای اسلامی ب- شورای نگهبان

قوانین تصویب شده نباید مغایر با اصول دین، احکام و قانون اساسی باشد.

۱- وظایف شورای نگهبان را بنویسید.

۲- حنا تهرانی، آسیانا آذری، سیروان کرد، محمد جنوبی و حسینا از افغانی‌های تبعه ایران است؟ این افراد از نظر حقوقی چه تفاوت‌هایی با یکدیگر دارند؟

۳- روبرت از هموطنان ارمنی و سارا از مسلمانان ایرانی است. نسبت حقوق روبرت به سارا در ایران چگونه است؟

۴- چه رابطه‌ای میان حق و مسئولیت (تکلیف) می‌باشد؟

۵- رابطه‌ی بین نقش و مسئولیت چیست؟

۶- سه نمونه از مسئولیت‌های یک فرد در رابطه با اعضای خانواده‌اش را بنویسید.

۷- سه نمونه از مسئولیت‌های یک فرد در رابطه با معلمان و همکلاسی‌هایش را بنویسید.

۸- سه نمونه از مسئولیت‌های یک فرد در رابطه با اعضای جامعه را بیان کنید.

۹- چند نمونه از مسئولیت‌های یک فرد نسبت به خودش را بنویسید.

۱۰- سه مورد از مسئولیت‌های یک فرد در رابطه با محیط زندگی خود و عالم آفرینش را بنویسید.

۱۱- سه مورد از قید و شرط‌های بهره‌گیری از حقوق فرد در جامعه را بنویسید.

۱۲- وظیفه‌ی مجلس خبرگان پس از شکل‌گیری چه بود؟

۱۳- وظیفه‌ی قوه‌ی مقننه چیست؟

۱۴- چرا همه‌ی مردم موظف هستند که به قانون اساسی احترام بگذارند؟

۱۵- به چه نوع مقرراتی قانون اطلاق می‌شود؟ با ذکر یک مثال.

۱۶- حقوق افراد در کشور چگونه اجرا می‌شود؟

۱۷- حقوق مریم به عنوان دانش‌آموز پایه هفتم در مدرسه چیست؟ (۲ مورد)

۱۸- مجید فرزند سوم خانواده است. آیا او نسبت به بقیه حق کم‌تری در خانواده دارد؟ چرا؟

۱۹- لیلا و حسن خواهر و برادر هستند. چه تفاوت‌هایی بین حقوق آن‌ها وجود دارد؟

۲۰- کیانا به عنوان فرزند خانواده چه حقوقی در خانواده دارد؟ (۲ مورد)

۲۱- آرش در جامعه و محیط زندگی چه حقوقی دارد؟ (۲ مورد)

۲۲- برای حقوق خود در خانواده، مدرسه و محیط زندگی و کشور هر کدام یک مورد را بیان کنید.

۲۳- معلمان حق دارند به دانش‌آموزان درس‌خوان بیش‌تر توجه کنند. (صحیح) - (غلط)

۲۴- هر کدام از حقوق زیر مربوط به کدام گروه است؟

۱) حق داشتن امنیت در کوچه و خیابان

۲) حق داشتن غذا، لباس و مسکن مناسب

۳) حق داشتن شناسنامه و نام و نام‌خانوادگی

۴) حق تحصیل و باسواد شدن

- ۲۵- کدام یک از نیازهای انسان باعث می شود نتواند به تنهایی زندگی کند؟
- ۲۶- چه کسی باید به ارائه خدمات پزشکی و بهداشتی به افراد جامعه کمک کند؟
- ۲۷- حقوق متقابل یعنی چه؟
- ۲۸- مسئولیت افراد در همه نقش ها یکسان است. (صحیح) - (غلط)
- ۲۹- ما چه مسئولیت هایی در مقابل خداوند متعال داریم؟
- ۳۰- آیه «این از فضل پروردگار من است تا مرا آزمایش کند که آیا شکر کنم یا کفر بورزم» مربوط به کدام سوره و آیه است؟
- ۳۱- آیه ۴۰ از سوره نمل چه می فرماید و مربوط به کدام دسته از مسئولیت های ماست؟
- ۳۲- همیشه حق ما بیش تر از مسئولیت ماست. (صحیح) - (غلط)
- ۳۳- شما نسبت به چه کسانی مسئول هستید؟ (۵ مورد)
- ۳۴- من چه مسئولیت هایی نسبت به خودم دارم؟
- ۳۵- هر کدام از مسئولیت های زیر مسئولیت ما نسبت به چه کسی است؟
شناسایی استعداد ها و شکوفایی آن
احترام به والدین
به هدر ندادن نعمت ها
دروغ نگفتن
- ۳۶- دانش آموزان پایه هفتم برای اردوی تحصیلی رفته اند، در این سفر هر دانش آموز نسبت به چه کسانی مسئولیت دارد؟
- ۳۷- مسئولیت ما در جامعه چیست؟
- ۳۸- همکاری کردن با مسئولان و اهالی برای امنیت چه نوع مسئولیتی است؟
- ۳۹- ما نسبت به محیط زندگی خود و عالم آفرینش چه مسئولیتی داریم؟
- ۴۰- ما به عنوان مسلمان در مقابل چه کسانی مسئولیت داریم؟

۴۱- انسان در ابتدای خلقت و تولد دارای چه حقی می‌شود؟

- (۱) حقوق خانواده (۲) حقوق طبیعی (۳) حق زندگی (۴) حق تحصیل

۴۲- به چیزهایی که یک انسان به دلیل مقام انسان‌اش، شایستگی داشتن آن‌ها را دارد؟

- (۱) حق (۲) حقوق طبیعی (۳) انسانیت (۴) زندگی

۴۳- تبعه یک کشور بودن موجب می‌شود افراد

- (۱) هر کاری صلاح می‌دانند انجام دهند. (۲) حقوقی بر مبنای قوانین آن کشور داشته باشند.
(۳) در آن کشور زندگی کنند. (۴) در آن کشور فقط کار کنند.

۴۴- توان مالی برای کدام یک از حقوق فرزندان در خانواده مهم است؟

- (۱) محبت پدر و مادر (۲) تهیه غذا و لباس و مسکن مناسب
(۳) شکوفایی استعدادها (۴) تحصیل و سواد

۴۵- حقوق متقابل یعنی:

- (۱) ما در مقابل حقوقی که داریم مسئول هستیم.
(۲) ما در رابطه با دیگران حقوق داریم و آن‌ها نیز حقوقی بر ما دارند.
(۳) همراه با هر حقی تکالیفی وجود دارد.
(۴) هر سه گزینه پاسخ صحیح است.

۴۶- شناختن استعدادهای هر فرد به ترتیب مسئولیت و حق چه کسانی هستند؟

- (۱) پدر و مادر - فرزند (۲) فرزند و خود فرد - پدر و مادر
(۳) پدر و مادر و فرزند - فرزند (۴) پدر و مادر و خود فرد - فرزند

۴۷- کدام یک از گزینه‌های زیر از وظایف من نسبت به اعضای جامعه نیست؟

- (۱) وظیفه دارم به محیط زیست آسیب نرسانم.
(۲) از وحدت و استقلال میهنم دفاع کنم.
(۳) در برابر خون شهیدانی که برای انقلاب اسلامی و دفاع از میهن جان دادند مسئول هستم.
(۴) به همراه هم‌وطنانم برای پیشرفت و آبادانی کشورم تلاش کنم.

۴۸- متن زیر را بخوانید و با توجه به جدول گزینه نادرست را انتخاب کنید؟

«علی پس از صرف صبحانه‌ای که مادرش برای آماده کرده بود، لباس‌هایش را پوشید و سر ساعت ۷ برای رفتن به مدرسه آماده شد، پس از خواندن دعا و تشکر از مادرش به نصیحت‌های او توجه نمود. در حین رفتن به مدرسه از محل عبور عابر پیاده گذر کرده و در صف اتوبوس منتظر ایستاد.»

یک مورد از حق او | یک مورد از مسئولیت‌های او | یک مورد رعایت نظم و احترام به حقوق دیگران

- (۱) خوردن صبحانه - رفتن به مدرسه - ایستادن در صف اتوبوس
(۲) در صف اتوبوس ایستادن - خواندن دعا و تشکر از مادر - عبور از محل عبور عابر پیاده
(۳) رفتن به مدرسه - به موقع حاضر شدن برای رفتن به مدرسه - ایستاده در صف اتوبوس
(۴) استفاده از وسایل نقلیه عمومی - خواندن دعا و تشکر از مادر - عبور از محل عبور عابر پیاده

۴۹- همان‌طور که مصرف‌کننده، حقوقی دارد، مسئولیت‌هایی نیز دارد. شما به عنوان یک مصرف‌کننده در زمینه مصرف‌گرایی چه وظیفه‌ای دارید؟

- (۱) حمایت از تولید داخلی (۲) کم‌مصرف کردن

۳) تلاش برای جلوگیری از اتلاف سرمایه‌ها و تولیدات (۴) گزینه ۱ و ۳

۵۰- کدام یک از حقوق زیر درست دسته‌بندی نشده است؟

- ۱) مسئولیت من در برابر خداوند ← شکرگزاری نعمت‌ها، هدر ندادن نعمت‌ها
- ۲) مسئولیت من نسبت به خودم ← مراقبت از خودم، شناخت استعدادهایم و تلاش برای شکوفایی‌شان
- ۳) مسئولیت من نسبت به دیگران ← به خواهر و برادر خود کمک کنم، از اموال عمومی محافظت کنم.
- ۴) مسئولیت من نسبت به محیط زندگی خود عالم آفرینش ← برای آباد کردن محیط زندگی خود تلاش کنم، در محل زندگی خود طوری رفتار کنم که همسایه‌ها آزرده نشوند.

۵۱- هر کدام از وظایف زیر به ترتیب از کدام یک از مسئولیت‌های ماست؟

- (مقررات و نظم کلاس را رعایت کنم - برای آباد کردن محیط زندگی‌ام تلاش کنم - دروغ نگویم و غیبت نکنم - عبادت خداوند و شکر نعمت‌های او)
- ۱) محیط زندگی خود و عالم آفرینش - خودم - خودم - خداوند
 - ۲) دیگران - دیگران - خداوند - خداوند
 - ۳) دیگران - محیط زندگی خود و عالم آفرینش - خودم - خداوند
 - ۴) دیگران - محیط زندگی خود و عالم آفرینش - دیگران - خداوند

۵۲- کدام یک از گزینه‌های زیر صحیح نیست؟

- ۱) تبعه یعنی به یک کشور متعلق بودن
- ۲) توان مالی همان بودجه است.
- ۳) مسئولیت یعنی وظایفی که ما از دیگران انتظار داریم آن‌ها را انجام دهند و به عبارت دیگر بر عهده آن‌هاست.
- ۴) هرکس در برابر حقوقی که دارد، مسئول هم هست.

۵۳- کدام یک از حقوق‌های زیر درست بیان نشده است؟

- ۱) هر فرد حق دارد در محیطی سالم، تمیز و پاک زندگی کند و این هم مثل گرفتن شناسنامه در عهده پدر و مادر است.
- ۲) خداوند متعال نعمت‌های فراوانی مانند عقل و فکر و استعداد و توانایی به مطا عطا کرده و ما وظیفه داریم خداوند را شکر کنیم.
- ۳) یکی از مسئولیت‌های من در برابر خودم این است که استعدادهای خود را بشناسم و آن‌ها را شکوفا کنم.
- ۴) من علاوه بر کشورم در برابر مسلمانان جهان و همه انسان‌ها مسئول هستم.

۵۴- کدام یک از واژه‌های زیر درست تعریف نشده است؟

- ۱) نیازهای مادی: به نیازهایی مانند پوشاک، خوراک، ابزار و وسایل زندگی نیازهای مادی می‌گویند.
- ۲) توان مالی: یعنی مقدار پولی که فرد می‌تواند برای خریدن وسایل موردنیاز خود بپردازد.
- ۳) تبعیض: رفتار نابرابر با افرادی که حقوق یکسان دارند.
- ۴) حقوق طبیعی: به نیازهایی چون محبت، احترام، هم‌دلی، همکاری و کمال، نیازهای طبیعی می‌گویند.

۵۵- کدام گزینه صحیح است؟ (به ترتیب الف - ب - ج - د)

- الف) مسخره کردن انسان‌ها در نظر قرآن گناهی بزرگ است.
- ب) مسئولیت یعنی هریک وظایفی که به عهده داریم انجام دهیم و مسئولیت‌پذیری یعنی از حقوق خود چشم‌پوشی کنیم.
- ج) دروغ نگفتن و غیبت نکردن از مسئولیت‌های ما در برابر خداوند است.
- د) تبعه یعنی به یک کشور تعلق داشتن.

۱) صحیح - غلط - غلط - صحیح
۲) صحیح - صحیح - غلط - صحیح

(۳) صحیح - غلط - صحیح - غلط (۴) غلط - صحیح - غلط - صحیح

۵۶- ایجاد نظم و امنیت و جلوگیری از هرج و مرج به نفع همگان بوده و نوعی است.
(۱) رابطه اجتماعی (۲) احترام به حقوق دیگران (۳) حقوق متقابل (۴) هیچ کدام

۵۷- در کدام یک از موارد زیر حقوق افراد نادیده گرفته شده است؟
(۱) فردی که بخواهد خارج از صف افرادی که در نانواپی ایستاده‌اند، نان بگیرد.
(۲) عابر پیاده‌ای که بدون توجه به چراغ راهنما از لابه‌لای اتومبیل‌ها حرکت کند.
(۳) فردی که زباله‌های خانه خود را در گوشه پارکی مقابل محوطه بازی کودکان بریزد.
(۴) همه موارد

۵۸- کدام گزینه صحیح است؟
(۱) با ورود به اجتماع، روابط طبیعی میان ما و دیگران برقرار می‌شود و نسبت به یک‌دیگر حقوق پیدا می‌کنیم.
(۲) مهم‌ترین علت به وجود آمدن مقررات ایجاد مسئولیت و حقوق برای افراد بوده است.
(۳) عدم رعایت مقررات سبب به هم خوردن نظم و موجب پایمال شدن حقوق افراد می‌شود.
(۴) ما می‌توانیم در استفاده از حقوق خود آزادی مطلق داشته باشیم.

۵۹- وظیفه قوه مقننه کدام است؟
(۱) مصوباتی که مجلس تصویب می‌کند با قانون اساسی و اصول و احکام دین اسلام تطبیق می‌دهد تا با آن مغایرت نداشته باشد.
(۲) بر انتخاباتی که برگزار می‌شود نظارت می‌کند.
(۳) اجرای قانون‌هایی که در مجلس تصویب شده‌اند.
(۴) قانون‌گذاری

۶۰- کدام گزینه درباره مجلس شورای اسلامی صحیح نیست؟
(۱) نمایندگان منتخب مردم هستند که قوانین اساسی کشور را تهیه و تصویب می‌کند.
(۲) برای یک دوره چهار ساله از سوی مردم مناطق مختلف کشور، انتخاب می‌شوند.
(۳) از بین خود فردی را به عنوان رئیس مجلس انتخاب می‌کنند.
(۴) هیچ کدام

۶۱- قانون‌گذاری باید با توجه به چه مواردی صورت بگیرد؟
(۱) نیازها و موضوعات مختلف جامعه
(۲) دستورهای مذهبی و اخلاقی
(۳) حفظ نظم
(۴) گزینه ۱ و ۲

۶۲- کدام یک از وظیفه‌های شورای نگهبان است؟
(۱) این شورا همه مصوباتی را که مجلس تصویب می‌کند با قانون اساسی و اصول و احکام دین اسلام تطبیق می‌دهد و اگر قانون تصویب شده مغایر با آن‌ها باشد آن‌را رد یا به مجلس برمی‌گرداند.
(۲) نوشتن و تصویب قانون
(۳) این شورا بر انتخاباتی که در کشور برگزار می‌شود نظارت می‌کند و پس از تأیید صلاحیت، نامزدها اجازه انتخاب شدن دارند.
(۴) گزینه ۱ و ۲

۶۳- مقررات در یک جامعه به چند صورت است؟
(۱) گاهی به صورت دستورات مذهبی و اخلاقی است.
(۲) گاهی گروه‌های اجتماعی به صورت توافق یا عادت و رسم از یک سری مقررات پیروی می‌کنند.

۳) گاهی مقررات به وسیله یک نهاد دارای صلاحیت تصویب می‌شود.

۴) همه موارد

۶۴- پس از انقلاب اسلامی مجلس خبرگان قانون اسلامی را بر اساس چه چیزی نوشتند و تصویب کردند؟

۱) توافق یا عادت و رسم

۲) دستورات مذهبی و اخلاقی

۳) اهداف انقلاب

۴) هیچ کدام

۶۵- تبعه‌ی یک کشور بودن موجب می‌شود افراد، بر مبنای آن کشور داشته باشند.

۱) مسئولیت‌هایی، عرف

۲) قوانینی، عرف

۳) حقوقی، عرف

۴) مسئولیت‌هایی، قوانین

۶۶- فرمایش خداوند در آیه‌ی ۷۰ سوره‌ی اسرا کدام است؟

۱) ... ما فرزندان آدم را بسیار گرامی داشتیم ... و آن‌ها را بر بسیاری مخلوقات دیگر برتری بخشیدیم.

۲) ما (خداوند) با آفرینش انسان، حقوقی به او اعطا کرده‌ایم.

۳) ... این از فضل پروردگار من است تا مرا آزمایش کند که آیا شکر کنم یا کفر ورزم؟

۴) ما (خداوند) نعمت‌های فراوانی به بندگان خود داده‌ایم.